

**SUG‘URTA XIZMATLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI
OSHIRISHDA PROFESSIONAL ISHTIROKCHILARNING TUTGAN
O‘RNI**

Umirov Abdisolom To‘rayevich

Mail: abdisalomumirov1975@gmail.com

Ish joyi: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Lavozimi: dotsent, PhD

Manzil: 100066, Toshkent shahri,

Islom Karimov ko‘chasi 49

Orcid: <https://orcid.org/0009-0007-5191-694X>

Annotatsiya

Ushbu tezisda sug‘urta xizmatlari raqobatbardoshligini oshirishda professional ishtirokchilarning tutgan o‘rni tahlil qilingan. Jumladan, sug‘urta kompaniyalari, brokerlar, agentlar, aktuarlar va qayta sug‘urta tashkilotlarining bozordagi ahamiyati yoritib berilgan.

Tadqiqot davomida sug‘urta xizmatlari sifatini oshirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va raqamlashtirish jarayonlarining ta’siri ko‘rib chiqilgan. Shuningdek, mijozlar ishonchini mustahkamlash va bozor barqarorligini ta’minlashda professional ishtirokchilarning roli asoslab berilgan.

Natijada sug‘urta bozorini rivojlantirish bo‘yicha amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar

sug‘urta, sug‘urta bozori, raqobatbardoshlik, professional ishtirokchilar, sug‘urta kompaniyalari, sug‘urta brokerlari, aktuarlar, qayta sug‘urta, innovatsiyalar, raqamlashtirish, moliyaviy barqarorlik

Kirish

Bozor iqtisodiyoti sharoitida sugʻurta tizimi moliyaviy sektorning ajralmas qismi hisoblanadi. Sugʻurta xizmatlari iqtisodiyotda xavflarni kamaytirish, aholi va tadbirkorlik subʼektlarini himoya qilishda muhim ahamiyat kasb etadi¹.

Soʻnggi yillarda sugʻurta bozorida raqobat kuchayib borayotgani professional ishtirokchilarning rolini yanada oshirmoqda. Ularning samarali faoliyati sugʻurta xizmatlari sifatini oshirish, yangi mahsulotlarni joriy etish va mijozlar ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi².

Asosiy qism

1. Sugʻurta bozorida professional ishtirokchilar tushunchasi

Sugʻurta bozorida professional ishtirokchilarga sugʻurta kompaniyalari, brokerlar, agentlar, aktuarlar va qayta sugʻurta tashkilotlari kiradi. Ular bozor infratuzilmasini shakllantirib, uning samarali ishlashini taʼminlaydi³.

2. Sugʻurta kompaniyalarining roli

Sugʻurta kompaniyalari bozorning asosiy boʻgʻini hisoblanadi. Ular sugʻurta xizmatlarini taklif etadi, xavflarni boshqaradi va mijozlarga xizmat koʻrsatadi⁴.

Raqobatbardoshlikni oshirish uchun:

- xizmat sifatini yaxshilash
- yangi mahsulotlar joriy etish⁵
- raqamli texnologiyalarni qoʻllash muhimdir

3. Brokerlar va agentlar faoliyati

Brokerlar va agentlar mijozlar va sugʻurta kompaniyalari oʻrtasida vositachi hisoblanadi. Ular mijozlarga eng maqbul variantni tanlashda yordam beradi⁶ va bozorda raqobatni kuchaytiradi.

4. Aktuarlar va qayta sugʻurtaning oʻrni

¹ Ўзбекистон Республикасининг “Суғурта фаолияти тўғрисида”ги Қонуни.

² Ўзбекистон Республикаси Президентининг молия бозорларини ривожлантиришга оид фармонлари.

³ Insurance Market Theory, OECD Reports.

⁴ Суғурта иши: Дарелик / Тошкент, 2022

⁵ Swiss Re Institute таҳлил материаллари.

⁶ Vaughan E.J., Fundamentals of Risk and Insurance

Aktuarlar xavflarni baholash va tariflarni belgilashda muhim ahamiyatga ega. Qayta sug'urta esa katta xavflarni taqsimlash orqali kompaniyalarni moliyaviy barqarorligini ta'minlaydi. Aktuarlar sug'urta tariflarini ilmiy asosda belgilaydi va xavflarni baholaydi⁷. Qayta sug'urta esa katta xavflarni taqsimlash imkonini beradi⁸.

5. Innovatsiyalar va raqamlashtirish

Zamonaviy sug'urta bozorida raqamlashtirish muhim omil hisoblanadi. Onlayn xizmatlar, mobil ilovalar va sun'iy intellekt texnologiyalari xizmat sifatini oshiradi va xarajatlarni kamaytiradi⁹.

Xulosa

Sug'urta xizmatlari raqobatbardoshligini oshirishda professional ishtirokchilar hal qiluvchi o'rin tutadi¹⁰. Ularning samarali faoliyati orqali bozorda:

- xizmat sifati oshadi
- raqobat muhiti shakllanadi
- mijozlar ishonchi mustahkamlanadi

Shuningdek, sohani rivojlantirish uchun kadrlar tayyorlash, innovatsiyalarni joriy etish va xalqaro hamkorlikni kuchaytirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Sug'urta faoliyati to'g'risida"gi Qonuni.

⁷ Actuarial Mathematics, Bowers et al

⁸ Reinsurance Principles and Practice, 2021

⁹ Digital Insurance Report, McKinsey

¹⁰ www.lex.uz ma'lumotlari asosida tuzildi

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining moliya bozorlarini rivojlantirishga oid farmonlari.
3. Insurance Market Theory, OECD Reports.
4. Sug‘urta ishi: Darslik / Toshkent, 2022.
5. Swiss Re Institute tahlil materiallari.
6. Vaughan E.J., Fundamentals of Risk and Insurance.
7. Actuarial Mathematics, Bowers et al.
8. Reinsurance Principles and Practice, 2021.
9. Digital Insurance Report, McKinsey.
10. www.lex.uz ma’lumotlari asosida tuzildi.

